

Motivacija učencev za pouk v Tednu vzgoje ob začetku šolskega leta

S starejšimi generacijami šolarjev se včasih niso/nismo toliko ukvarjali na začetku šolskega leta. Obiskovanje šole je bila obveznost, pouk se je začel in morali so/smo ga obiskovati. Danes se začetek šolskega leta povezuje s številnimi prijetnimi in prijaznimi oblikami nagovarjanja otrok s ciljem, da bi šola bila vabljiva. Prirejajo se razne kulturne prireditve, pogostitve, šolarji prejemajo lepa in vabljiva darila, včasih tudi prestižne šolske torbe, pisane učbenike in zvezke, barvice, starši in šola otrokom ponujajo množico učnih pripomočkov. K temu dodajmo še skrb za otrokovo varno pot v šolo, starševsko spremljavo oz. prevoz, kar je seveda v našem času potrebno, in še in še.

Otrokom dopovedujemo in jih ozaveščamo, da je obiskovanje pouka njihova pravica, da se jim tako odpirajo številne možnosti za boljše življenje in vključevanje v sodobni svet, manj pa jih ozaveščamo in tudi širšo javnost, da je to tudi njihova dolžnost. Potrebno je, da se šolarji pripravljajo za življenje v skupnosti, da bodo zmogli in znali skrbeti zase in tudi druge.

Nekaj predlogov - idej za stike s starši in učenci v Tednu vzgoje

Jezikovni pouk, slovenščina (tudi pouk tujih jezikov) ponuja nešteto možnosti. Lahko učence spodbudimo k pisanju sestavkov, pesmi, pripravi stripov in tudi k branju leposlovnih del s poudarjeno vzgojno vsebino. Tako se ponuja veliko možnih izhodišč za pisanje in poglobljanje v vzgojno dimenzijo dela z otroki, za pogovor o vzgoji, kako mladi zaznavajo in občutijo vzgojne ukrepe v domačem okolju, v lastni družini, kaj sploh po njihovem mnenju je vzgoja, kaj jim to pomeni in še in še. V pogovoru lahko povedo, če se kdaj in ob kakšnih priložnostih v družini pogovarjajo o vzgoji, kako jim starši pojasnjujejo, zakaj morajo nekaj tako in ne drugače početi, kaj jim z vzgojnimi ukrepi starši želijo posredovati. Seveda se ne bomo mogli izogniti tudi pogovoru o tem, kako otroci zaznavajo vzgojne ukrepe v šoli, kaj bi si še želeli in zakaj, kako bi se tudi oni in njihovi starši lahko bolj aktivno vključevali, da bi delovali skupaj v isti smeri in ne bi prihajalo do nasprotij med domom in šolo...

Lahko bi učence spodbudil, da bi prek risb oz. likovnih izraznih sredstev nakazali vzgojne smeri.

Učitelji zgodovine bi lahko v tednu vzgoje učence *popeljali* v različna zgodovinska obdobja po Sloveniji, Evropi, morda celo širše (odvisno od starosti učencev) in se z njimi pogovarjali o prednostih in pomanjkljivostih različnih vzgojnih postopkov. Zanimiv bi bil obisk Šolskega muzeja in doživetje učne ure izpred 100 ali 200 leti, ki jo v tej ustanovi ponazorijo poklicni igralci. Ti učno uro »oživijo« v zanimivi interakciji s prisotnimi, ki prevzemajo vloge učencev v šolskih klopek.

Lepo doživetje bi lahko v Tednu vzgoje pri zemljepisu bile filmske predstavitve o tem, kako poteka šolanje v drugih delih sveta šola in kako učitelji in starši prenašajo vzgojne vzorce na mlade. Skupaj bi lahko ugotavljali, zakaj so takšne razlike oz. podobnosti po različnih delih sveta. Lahko bi celo povabili predstavnike oz. nosilce različnih verskih in kulturnih prvin v ožjem okolju in se z njimi pogovarjali o načinu, kako oni vzgajajo otroke in zakaj želijo to ali ono prenesti na svoje potomce. Tu se ponujajo izjemne priložnosti za (ne)formalni medverski dialog in zmanjševanje nesporazumov med starši in učenci iz različnih okolij. Iskali bi lahko prednosti in pomanjkljivosti različnih pristopov. Organizirali bi lahko okrogle mize in delavnice ali pa predavanja o vzgoji. Otroci bi dobili priložnost spraševati starše in jim »nastavljali ogledala«.

V tednu vzgoje bi bilo zanimivo v pouk vključiti spoznavanje določenih tehničnih učnih pripomočkov nekoč in danes, v Sloveniji in širše. Primer so lahko šolske tablice s kredo in aktualne digitalne tablice, raba mobilnih telefonov... Vredno bi bilo staršem svetovati, da si preberejo kakšno strokovno knjigo na to temo vzgoja. Zagotovo se bodo z veseljem poglobili v branje knjige avtorja Manfreda Spitzerja z naslovom Digitalna demenca (izdala Mohorjeva

založba 2017). Pri tej vsebini lahko sodelujejo učitelji vseh učnih predmetov, šolska svetovalna služba, šolski pedagogi, psihologi, morda celo kdo od zdravstvenega osebja iz bližnjega zdravstvenega doma ter seveda starši. O tem bi lahko vodili poglobljen pogovor. Tudi pri biologiji je veliko priložnosti za motivacijo učencev za šolo oz. za izobraževanje. Že dejstvo, da se pouk začne po poletnih počitnicah, ko se izteka najtoplejši del leta, nas usmerja v pogovor o našem življenju, ki je kljub napredku na vseh področjih še vedno odvisno od letnih časov. Nekoč je to bilo še močneje povezano z naravnimi danostmi in delom na polju ali v gozdu ...

Učitelji matematike, morda v sodelovanju z učitelji zemljepisa, imajo odlično priložnost, da se z učenci posvetijo izračunavanju dolžine dneva, noči, preračunavanju sončne lege glede na geografsko lego, letni čas... Če se ti povežejo z učitelji drugih predmetnih področij in dodajo svoje videnje, nastane lahko projekt. Tako celostno pokažejo pomen šole in povezanost le-te z življenjem nasploh.

Učitelji fizike lahko posebno pozornost usmerijo na nekatere fizikalne pojave v tem letnem času.

Zbrano gradivo, ki bi nastalo pri različnih predmetnih področjih (besedila, risbe, izračuni, slikanice, stripi, zvočni zapisi, izseki iz predavanj, knjig itd.), bi lahko na šoli ali v krajevni skupnosti predstavili v obliki kulturne prireditve, simulirane ali resnične radijske oz. TV oddaje, pripravili bi lahko razstave in pd.).

Skupen ogled razstave (če je ta v šolskih prostorih) učitelji razredniki lahko uporabijo za uvodni stik in prvo druženje s starši (npr. prvi roditeljski sestanek). To je lahko odlična priložnost za pogovor o vzgoji nasploh, o pomenu sodelovanja staršev z učitelji, o pomenu majhnih korakov pri ozaveščanju vzgojnih prvin in vrednot, ki jih starši želijo posredovati svojim otrokom itn. Seveda, pri tem lahko dejavno sodelujejo tudi otroci (vzgojni trikotnik). Učitelji lahko prej omenjeno gradivo uporabijo za druga srečanja s starši, npr. delavnice s starši, v katerih je v središču vzgoja otrok. Zanimivi bi bili odmevi staršev na opravljene dejavnosti.

Prepričana sem, da marsikatera šola in številni učitelji počnejo mnoge prijazne in uporabne dejavnosti v Tednu vzgoje in imajo še nove ideje. Naj bo to priložnost, da ustaljenih dejavnosti ne opustijo temveč jih še okrepijo ter opogumljajo tiste kolege in kolegice, ki so morda na tej poti malo manj aktivni.

Ob takšnih dogodkih na začetku šolskega leta oz. v Tednu vzgoje se ljudje lažje poglobimo v dogajanje, tudi v tisto iz naše preteklosti. Vse to zagotovo pusti globlje sledi v dolgoročnem spominu posameznika.

Srečno v Teden vzgoje in naprej v šolsko leto 2020/2021.

Dragica Motik

Ljubljana, 26.8.2020